

Dej mi, no!

Špela Barlič

Žanr najstniške, z buhtečimi hormoni podžgane in s seksualnimi fantazijami nabasane komedije dobiva v času, ko postaja družba vse bolj infantilna in humor temu ustrezno vse bolj plehek, vedno pomembnejše mesto v repertoarju potencialnih kinematografskih hitov. Tematika poživljenih hormonov na velikem platnu morda ni nekaj, od česar bi človek pričakoval kaj več od nizanja stereotipov, mastnih štosov in vizualnih gagov različnih ogabnostnih stopenj, ampak če se takšne zgodbe namesto med razvajeno »ameriška pita« mularijo dogajajo v melanholičnem norveškem zakotju, zna žanr v pravih rokah dobiti povsem nove dimenzije.

Film *Dej mi, no!* (Få meg på, for faen, 2011), celovečerni prvenec norveške režiserke Jannicke Systad Jacobsen, ki je doslej nabirala kilometrino z režiranjem kratkih in dokumentarnih filmov, ubere pristop, ki je skandinavsko predrzen in hkrati očarljivo ljubeč, predvsem pa prepojen z iskrenostjo, kot jo na filmu te vrste redko vidimo. Jacobsenova je žanr obrnila na glavo že s tem, da je v prvi plan adolescentne seks komedije porinila bledikavo zlatolaso dekletce, ki tokrat ni objekt, ampak subjekt pohotnih sanjarji. Vse druge obvezne sestavine žanra so tu: zdolgočasena mladina, ki porajajoče se negotovosti glede lastne identitete namaka v

alkoholu, travi in cigaretah, tirani, ki grenijo življenja manj prilagojenim vrstnikom, lojalni prijatelji, ki ne glede na vse držijo s pravimi, in zateženi starši, ki nikoli ničesar ne razumejo. Vsi osnovni pripovedni tropi so torej na svojem mestu, in vendarle je film v žanrskem kontekstu videti skoraj revolucionarno. V kulturi, kjer sta brhkim zlatolaskam, kot je filmska Alma (v odlični, ravno prav sardončni interpretaciji naturščice Helen Bergsholm), tradicionalno odmerjeni le vlogi nedolžnega otroka ali pa objekta moškega poželenja, je ženska spolna želja še vedno bolj kot ne tabu. Nad dekleti v mini krilih in belih dokolenkah se lahko brez problema pohotno naslajamo, ko pa takšna punca (v sicer redkih primerih) odprto izrazi lastno poželenje, izpade čudaška, psihično motena

ali pa vsaj skrajno deviantna. V tem, če že ne šovinističnem, pa vsaj zelo poenostavljenem horizontu spolne dihotomije pohota pritiče samo moškemu občestvu.

Jannicke Systad Jacobsen ubere drugačno pot. Pred nas postavi junakinjo, ki ni ne erotizirana Lolita ne sramežljiva punčka, ampak vsakdanja najstnica s prebujenim seksualnim apetitom, ki na pragu odraslosti hudo komplicira njeno življenje. Po uvodni sekvenci, ki v nekaj statičnih kadrih, pospremljenih z Alminim činičnim komentarjem, zgodbo prostorsko in atmosfersko umesti nekam v vlažne, zadušljive, deprimirajoče norveške rovte, kjer število ovc krepko presega število človeških prebivalcev, spoznamo petnajstletno Almo. Ko jo prvič zagledamo, leži na tleh z ob uho prislonjeno slušalko, skozi katero polzi žametni glas njenega stalnega 090-ljubimca, besno masturbira in svoji nič hudega sluteči materi nabija račun za telefon v neslutene višave. Takšnih prizorov smo tako zelo nevjajeni, da scena, razpotegnjena čez veliko platno, vsej svoji očitni nedolžnosti navkljub v gledalcu neizogibno vzbudi vsaj minimalen občutek nelagodja in takoj zatem vanj frčne pomembna vprašanja glede še vedno cvetoče seksualne dvojne morale.

Seveda pa *girl power* odvod žanra sam po sebi ne bi zadostoval za dober film, če ne bi Jacobsenova obvladala tudi drugih prvin. *Z Dej mi, no!* ji je uspelo posneti film, ki je hkrati trdno zakoreninjen v realnost in obenem skandinavsko *stajliš*, s svetlimi, mehкими podobami in z občasnimi, z realnostjo prelivajočimi se izleti v Almin fantazijski svet. Zgodba je dobro zraščena z odročno, vase zagledano vasico, kjer jih iz povprečja štrleči hitro dobijo po glavi. Vse koordinate, ki najbrž veljajo za vsak tak kraj v Evropi, so tu: traktorji in bale sena, oguljene avtobusne postaje, lepljiv dolgčas in mrke sosede, ki srepeče buljijo skozi okno in prežijo na vsak premik. Zelo prepričljivi otroški igralci so nabrani izključno med vaško mladino. Alma občasnim izbruhom zoprnosti navkljub vseskozi drži občinstvo trdno na svoji strani z razorožujočo iskrenostjo in dejstvom, da se punca svoje težave niti malo ne sramuje. Jacobsenova ne moralizira in ne senzacionalizira, le kaže navadna življenja s čisto vsakdanjimi problemi, ki v zaspanih, dogajanja lačnih okoljih hitro dobijo pretirano dramatične razsežnosti. Pogumen, prepričljiv debi režiserke, o kateri bomo gotovo še slišali.